

VAI TRÒ CỦA NÔNG DÂN TRONG QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở TÂY NGUYÊN

minh chứng phản bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc

ThS TRƯƠNG DIỆU HẢI AN

Học viện Chính trị khu vực III

Khi đánh giá về vị trí của nông dân, Ph. Ăngghen từng nhấn mạnh: "...nông dân đều là một nhân tố rất cơ bản của dân cư, của nền sản xuất và của lực lượng chính trị"¹. Trong tiến trình phát triển của mỗi quốc gia, nông dân chính là bộ phận cư dân được hình thành và phát triển rất sớm trong lòng xã hội xuất phát từ nhu cầu căn bản như ăn, mặc, ở... của con người. Càng về sau nông dân trở thành giai cấp chiếm số lượng đông đảo trong cơ cấu thành phần giai tầng, tham gia trực tiếp vào phát triển của quốc gia thông qua sản xuất nông nghiệp, đảm bảo an ninh lương thực quốc gia.

Ở Việt Nam hiện nay, giai cấp nông dân vẫn là một lực lượng đông đảo bao gồm những người lao động trong lĩnh vực nông nghiệp, trực tiếp sử dụng tư liệu sản xuất cơ bản và đặc thù, gắn với thiên nhiên là đất, rừng và biển để sản xuất ra sản phẩm nông nghiệp hoặc tham gia sản xuất kinh doanh, dịch vụ của gia đình (đơn vị kinh tế tự chủ hoặc tập thể). Họ đang chuyển biến mạnh mẽ cùng với quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn, quá trình chuyển đổi từ hợp tác xã kiểu cũ sang kiểu mới và xây dựng nông thôn mới².

Đề cập đến nông dân không thể không đề cập đến nông nghiệp và nông thôn, bởi đây là những thành tố không thể tách rời trong quá trình phát triển. Trong đó, nông dân là chủ thể, xây dựng nông thôn mới là căn bản, phát triển nông nghiệp là then chốt. Xuất phát từ tầm quan trọng đó, ngày 28-10-2008 Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 24/2008/NQ-CP về

Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới. Thủ tướng cũng đã ký Quyết định số 800/QĐ-TTg ngày 04-6-2010 phê duyệt *Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2020* với 11 nội dung, 19 tiêu chí. Sau gần 15 năm thực hiện Nghị quyết số 26-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X về *nông nghiệp, nông dân, nông thôn, với sự tập trung lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, tổ chức đảng, sự chung sức, đồng lòng của toàn dân, nông nghiệp, nông dân, nông thôn nước ta đã đạt được nhiều thành tựu rất to lớn*. Ngày 16-6-2022 Ban Chấp hành trung ương đã ra Nghị quyết số 19-NQ/TW về *nông nghiệp, nông dân, nông thôn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*. Nghị quyết đã nhấn mạnh: "Mục tiêu cao nhất trong phát triển nông nghiệp, nông thôn là nâng cao toàn diện đời sống vật chất, tinh thần của nông dân và cư dân nông thôn. Chú trọng xây dựng nông dân Việt Nam phát triển toàn diện, văn minh, yêu nước, đoàn kết, tự chủ, tự lực, tự cường, đổi mới sáng tạo, có ý chí, khát vọng xây dựng quê hương, đất nước phồn vinh, hạnh phúc; có trình độ, học vấn và năng lực tổ chức sản xuất tiên tiến, nếp sống văn minh, trách nhiệm xã hội, tôn trọng pháp luật, bảo vệ môi trường; được thụ hưởng những thành tựu phát triển kinh tế - xã hội, từng bước tiếp cận các dịch vụ của đô thị"³. Điều này càng cho thấy sự quan tâm của Đảng và Nhà nước đối với nông nghiệp, nông thôn và đặc biệt là vai trò làm chủ của nông dân trên chính mảnh đất của mình.

1. Nhận diện các quan điểm phản diện về quá trình xây dựng nông thôn mới ở Tây Nguyên

Nhắc đến Tây Nguyên là nhắc đến một vùng đất rộng lớn nhưng xuất phát điểm lại từ trình độ kinh tế xã hội thấp. Giai đoạn trước năm 1986, nền kinh tế chủ yếu là nông nghiệp nương rẫy luân canh, phần lớn chưa trải qua phân công ngành nghề ở mức từng nhà là một gia đình lớn tự cấp tự túc trong sản xuất cung cấp và tiêu thụ... cho thấy có sự chênh lệch rõ nét về trình độ giữa Tây Nguyên với các vùng miền khác trong cả nước. Điều này cũng là một trong những cơ sở để các thế lực thù địch phủ nhận khả năng, tiềm năng phát triển của vùng đất này, cụ thể:

Một là, với mục tiêu của Đảng và Nhà nước Việt Nam khi tiến hành xây dựng nông thôn mới ở các tỉnh miền núi nói chung và Tây Nguyên nói riêng là nhằm để *miền núi tiến kịp miền xuôi*. Tuy nhiên họ lại cho rằng, quan điểm này là không khả quan và thậm chí không thể thực hiện được.

Hai là, đa số nông dân ở Tây Nguyên là người dân tộc thiểu số (dân tộc tại chỗ, dân tộc di cư từ nơi khác đến), trình độ học vấn cũng như khả năng tiếp thu tiến bộ khoa học kỹ thuật còn hạn chế, ảnh hưởng trực tiếp đến việc đưa cải tạo phương thức canh tác trong trồng trọt hay áp dụng máy móc công nghệ vào sản xuất chế biến... Từ đó, các thế lực thù địch phủ nhận vai trò chủ thể của người nông dân trong quá trình xây dựng nông thôn mới Tây Nguyên cho rằng, bản thân nông dân không thể đảm đương được vai trò chủ thể này, mà thực chất chủ thể là nhà nước Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội khác.

Ba là, một bộ phận nông dân ít tư liệu sản xuất phải đi làm thuê thậm chí có tư tưởng lười lao động thích hưởng thụ, ăn chơi... Không biết quý trọng sức lao động của bản thân mà nỗ lực, lại chỉ thích chạy theo sự hào nhoáng của đồng tiền, có được đồng nào thì tiêu xài cho bản thân, không biết tiết kiệm... nên dễ bị các thế lực phản động lôi kéo, dụ dỗ, mua chuộc, hứa hẹn sẽ chu cấp tiền, lo cho cuộc sống sung túc, giàu sang... để sẵn sàng trở thành tay sai, thành lính đánh thuê, thành “công cụ” cho các thế lực thù địch thực hiện những mưu đồ xấu như cướp chính quyền, đốt trụ sở, thậm chí giết người,... mà cụ thể như sự việc diễn ra ngày 11-6-2023 thông qua lời khai của những đối tượng đã bị bắt⁴.

Bốn là, lợi dụng sự thiếu hiểu biết, nhẹ dạ cả tin của người nông dân, các thế lực thậm chí còn rêu rao xuyên tạc cho rằng, từ lâu nay Đảng và Nhà nước đang có những chính sách hỗ trợ cho đồng bào dân tộc thiểu số, những hộ thuộc diện nghèo, cận nghèo... bây giờ nếu xây dựng xây dựng nông thôn mới đạt tiêu chuẩn thì Nhà nước sẽ cắt những khoản trợ cấp đó của các hộ nghèo, như vậy hộ nghèo mất đi một khoản hỗ trợ từ ngân sách, nên nhiều hộ không tích cực tham gia xây dựng nông thôn mới. Cũng có những trường hợp các thế lực phản động thao túng tâm lý, kích động người dân tham gia biểu tình, khiếu kiện vượt cấp, thậm chí tấn công vào trụ sở chính quyền, gây rối trật tự công cộng... với lý do như đòi quyền lợi về đất đai, nương rẫy, giao đất giao rừng,...

2. Kết quả xây dựng nông thôn mới ở Tây Nguyên là minh chứng phản bác các quan điểm xuyên tạc

Đối diện với những luận điệu của các thế lực thù địch đã và đang lợi dụng những vấn đề nhạy cảm hiện nay ở Tây Nguyên để tạo ra tâm lý hoài nghi, suy giảm niềm tin của người dân đối với đường lối chính sách của Đảng nói chung; nỗ lực của bản thân người nông dân trong xây dựng nông thôn mới nói riêng. Cần nhận diện các quan điểm xuyên tạc để thấy rằng:

Thứ nhất, chương trình xây dựng nông thôn mới diễn ra trên phạm vi cả nước dựa trên 19 tiêu chí cơ bản, song đã tính đến yếu tố đặc thù đối với các xã miền núi, hải đảo, vùng sâu, vùng xa, biên giới khó khăn. Mặt khác, các dân tộc thiểu số thường có những nét văn hóa đặc sắc riêng về cư dân, cư trú, kiến trúc, phong tục, tín ngưỡng... việc linh hoạt mềm dẻo trong xem xét, đánh giá các tiêu chí thể hiện sự bình đẳng, tôn trọng tạo nên tinh thần đoàn kết giữa các dân tộc. Câu khẩu hiệu *miền núi tiến kịp miền xuôi* thể hiện tinh thần quan điểm phát triển, nhằm tạo ra động lực, khơi dậy ý thức tự lực tự cường của người nông dân của các xã miền núi, đồng thời vẫn có những chính sách riêng đối với những trường hợp mang tính cá biệt. Bằng sự nỗ lực của Chính phủ và hệ thống chính trị, người nông dân đã và đang làm chủ trên chính mảnh đất của mình.

Thứ hai, nhìn vào bức tranh nông thôn mới của các tỉnh Tây Nguyên hiện nay, càng minh chứng cho ý chí, nghị lực, niềm tin của người nông dân trong

quá trình xây dựng nông thôn mới. Theo thống kê của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đến hết năm 2020 Tây Nguyên có 265 xã đạt chuẩn nông thôn mới chiếm 43,5%, bình quân đạt 13 tiêu chí/xã, tuy thấp (cả nước 16,38 tiêu chí/xã) nhưng cơ bản hoàn thành mục tiêu Chính phủ giao. Trong đó đáng ghi nhận đến năm 2020 tỉnh Lâm Đồng có 6 đơn vị cấp huyện đủ số xã đạt nông thôn mới, tỉnh Đắk Nông có 1 huyện là Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Lắk có thành phố Buôn Ma Thuột, tỉnh Gia Lai có thành phố Pleiku và thị xã An Khê, tỉnh Kon Tum có 4 huyện cũng đạt mục tiêu số xã nông thôn mới là huyện Đắk Hà, Đắk Tô, Ngọc Hồi và Kon Rẫy.

Hiện nay, Tây Nguyên đứng đầu cả nước về sản lượng cà phê, hồ tiêu, bơ, chanh leo. So về sản lượng với cả nước, cà phê Tây Nguyên chiếm 94,8%; Một số cây ăn quả tăng nhanh như sầu riêng chiếm tới 43,1% diện tích và 36,3% sản lượng; bơ chiếm tới 78,1% diện tích và 81,9% sản lượng. Cùng với đó, Tây Nguyên là vùng sản xuất chanh leo lớn nhất cả nước, chiếm trên 70% diện tích⁵. Những con số cho thấy Tây Nguyên đã và đang chuyển mình mạnh mẽ, phát hiện và phát huy được những ưu thế, điểm mạnh của mình về các loại cây công nghiệp cho sản lượng cao và chất lượng tốt, đáp ứng yêu cầu của những thị trường khó tính trong và ngoài nước.

Thứ ba, mặc dù trình độ dân trí của nông dân giữa các dân tộc thiểu số có phần không đồng đều và còn nhiều hạn chế cản trở họ tiếp cận với những thay đổi của khoa học công nghệ trong xu hướng chuyển đổi số hiện nay. Nhưng chương trình xây dựng nông thôn mới thực sự trở thành cơ hội để người nông dân được thử sức, trải nghiệm, tham gia, tiếp cận, học hỏi, trao đổi những mô hình hay, áp dụng vào thực tiễn địa phương. Chẳng hạn như nông dân xã Eaka mạnh dạn đưa giống vải thiều nổi tiếng của Hải Dương về trồng tại xã Eaka cho năng suất và sản lượng cao; mô hình nuôi ốc Hồ Tây đem lại thu nhập hàng trăm triệu đồng mỗi năm; mô hình nuôi gà thụ tinh trong ống nghiệm; mô hình trồng nho xanh... Những cơ hội này có được từ chương trình xây dựng nông thôn mới, đã tạo động lực để người nông dân thể hiện vai trò của mình trong sân chơi của họ. Họ không ngừng nỗ lực vươn lên làm giàu thông qua học hỏi, ứng dụng công nghệ mới

vào sản xuất cho năng suất cao và xuất khẩu sản phẩm nông sản chinh phục những thị trường khó tính, thu về hàng tỷ đồng, giải quyết việc làm cho hàng trăm nông dân. Nếu như năm 2021 là một năm vô cùng khó khăn do tác động đại dịch Covid-19, 4/5 tỉnh Tây Nguyên vẫn có mức tăng trưởng xuất khẩu nông sản mạnh mẽ; trong đó có 2 tỉnh xuất khẩu đạt trên dưới 1 tỷ USD, cho thấy năng lực của nông nghiệp - nông dân và doanh nghiệp ở Tây Nguyên đã được nâng cao. Bên trong những điển hình thành công của một năm đầy khó khăn, đều lấp lánh giá trị của đổi mới và liên kết.

Đề cập đến nông nghiệp công nghệ cao, tỉnh Lâm Đồng được xem là lá cờ đầu trong phong trào xây dựng nông thôn mới ở Tây Nguyên. Tại Hội nghị tổng kết phong trào thi đua 10 năm thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới ở các tỉnh Duyên hải Nam Trung Bộ và Tây Nguyên vào tháng 09 - 2019, Lâm Đồng có 94/116 xã đạt chuẩn nông thôn mới chiếm 77,6% nhưng sau hơn một năm kết thúc năm 2020, Lâm Đồng phân đầu có 109/116 xã đạt chuẩn nông thôn mới chiếm 94%, trong đó có 20% số xã nông thôn mới nâng cao và 10% số xã nông thôn mới kiểu mẫu. Là điểm sáng ở Tây Nguyên, Lâm Đồng có huyện Đơn Dương đạt chuẩn nông thôn mới đã cùng với 4 huyện trong cả nước thực hiện đề án nông thôn mới kiểu mẫu về nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao và có nhiều mô hình kinh tế nông nghiệp có giá trị trên 1 tỷ đồng/ha/năm.

Thứ tư, trong các tiêu chí liên quan đến điện, đường, trường, trạm, thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới mới, đặc biệt ưu tiên đầu tư mạnh về kết cấu hạ tầng. Đến nay, toàn dân Tây Nguyên được dùng nước hợp vệ sinh gần 90%; có 100% xã và 99,39% thôn, buôn có điện cho sản xuất và sinh hoạt của người dân; 100% các tỉnh đạt chuẩn phổ cập trung học cơ sở, tỷ lệ trẻ em trong độ tuổi đến trường đạt hơn 95%; 100% số xã có trạm y tế, trong đó có 67% số xã được công nhận đạt chuẩn quốc gia y tế; các hoạt động văn hóa, thể dục thể thao. Những kết quả nêu trên có được dựa trên ý thức trách nhiệm vì cộng đồng và họ nhận thấy mình cũng sẽ được hưởng lợi, thụ hưởng từ việc tự nguyện hiến đất mở đường, xây đường giao thông thuận lợi cho những xe hàng thu mua nông sản đến

từng buôn, làng, từng hộ gia đình. Xây dựng trường học, trạm xá để xóa cảnh mù chữ, thất học, để người dân được chữa bệnh và nâng cao đời sống vật chất tinh thần của gia đình mình.

Ngày nay, giao thông đi lại ngày càng thuận lợi, đường hàng không có 3 sân bay đi các tỉnh, thành trong cả nước; đường bộ, hòa vào mạng đường bộ có độ dài hơn 40.000 km đã kết nối với các tỉnh Tây Nguyên, mở rộng cơ hội giao thương với các trung tâm kinh tế, văn hóa, khoa học kỹ thuật lớn trong cả nước. Các tuyến quốc lộ qua Tây Nguyên có tổng chiều dài hơn 2.717 km, các tuyến liên tỉnh gần 2.035 km và hệ thống giao thông liên các cửa khẩu đã kết nối Tây Nguyên với nước Lào, Campuchia, Thái Lan... thuận tiện cho liên kết kinh tế, giao lưu văn hóa gắn bó với các nước trong khu vực. Đường Hồ Chí Minh và đường Hành lang kinh tế Đông - Tây qua các vùng nông thôn gian khó trước đây, nay các vùng này thật sự thay đổi diện mạo đang trên đường phát triển, cuộc sống cư dân nơi đây ngày càng đủ đầy no ấm, nhiều buôn làng đã trở nên khá giả, văn minh mà bao đời người dân nơi đây mơ ước.

3. Giải pháp tiếp tục phát huy vai trò của người nông dân trong xây dựng nông thôn mới ở Tây Nguyên hiện nay góp phần phản bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc

Xuất phát từ thực tiễn xây dựng nông thôn mới ở các tỉnh Tây Nguyên, đòi hỏi cần có những giải pháp nhằm phát huy nhận thức của nông dân Tây Nguyên nhằm chống lại các quan điểm xuyên tạc trong quá trình xây dựng nông thôn mới. Cụ thể:

Thứ nhất, nâng cao trình độ dân trí nhằm tạo tiền đề phát huy vai trò chủ thể của nông dân trong xây dựng nông thôn mới. Để phát huy tốt hơn vai trò chủ thể của nông dân trong xây dựng nông thôn mới, thì vấn đề cơ bản và then chốt đó là mặt bằng dân trí của nông dân Tây Nguyên cần phải được cải thiện. Một khi trình độ dân trí được nâng cao sẽ giúp bản thân nông dân khắc phục được những hạn chế, nhược điểm vốn có.

Một là, thay đổi nhận thức và hành vi không phù hợp. Nông dân Tây Nguyên vốn có tính năng động, sáng tạo, điều đó là tốt và cần thiết. Nhưng năng động, sáng tạo hoàn toàn khác về chất so với tính tùy tiện, tự phát. Ngay cả khi các chủ thể nông dân

Tây Nguyên có được tính năng động, sáng tạo, về nguyên tắc vẫn cần phải tuân thủ những định hướng, quy hoạch của Nhà nước. Đây cũng là nghĩa vụ của công dân trong một nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa. Cho nên, về lâu dài và quan trọng hơn, bản thân nông dân Tây Nguyên cần quyết tâm trong đổi mới nhận thức, đổi mới tư duy, chấp hành và tuân thủ theo quy hoạch của các cơ quan chức năng mới là giải pháp căn cơ.

Cụ thể đối với hoạt động sản xuất, cần thay đổi từ chỗ tùy tiện, tự phát trong trồng trọt, chăn nuôi sang sản xuất theo quy hoạch và có kế hoạch dưới sự định hướng, dẫn dắt của Nhà nước, nhà khoa học và doanh nghiệp. Trong quá trình sản xuất, nông dân Tây Nguyên cần đảm bảo tuân thủ và chấp hành nghiêm các quy định theo chuẩn GAP như có sổ ghi chép, sổ nhật ký, có các hồ sơ liên quan...; cần chấm dứt trình trạng bón phân, phun thuốc tùy tiện vì điều này không chỉ gia tăng chi phí mà còn góp phần làm thoái hóa đất đai và ô nhiễm môi trường; tránh lãng phí trong sử dụng nguồn nước cho canh tác, thay vào đó cần học tập cách làm nông nghiệp rất khoa học và hiệu quả của nông dân Israel về mô hình công nghệ tưới nhỏ giọt và sử dụng nguồn nước tái chế trong sản xuất nông nghiệp.

Đối với lối sống sinh hoạt hằng ngày, cần thay đổi từ chỗ tùy tiện thích thì làm, không thích thì không làm sang lối sinh hoạt có kế hoạch và khoa học; phải chất chiu, cần cù, tiết kiệm để lo cho tương lai, không chỉ cho bản thân mà còn vì các thế hệ mai sau. Không để kẻ xấu lợi dụng, rù rề, lôi kéo vào những hành vi gây rối trật tự, trở thành công cụ trong tay kẻ ngoại bang.

Hai là, đủ khả năng thích ứng với nền sản xuất nông nghiệp có hàm lượng tri thức cao. Thực tiễn của cuộc sống đã cho thấy thời kỳ nào thì con người ấy, con người luôn phải thích nghi với hoàn cảnh mới, bởi mỗi khi tồn tại xã hội thay đổi thì sớm muộn ý thức xã hội cũng sẽ thay đổi theo cho phù hợp. Đó chính là quy luật của cuộc sống. Trước đây, trong những năm chống Mỹ cứu nước, nông dân Tây Nguyên đã dành trọn tất cả tâm sức của mình cho sự nghiệp cách mạng nên không có điều kiện học hành, tiếp cận với tri thức khoa học. Ở họ khi đó, chỉ cần có lòng nhiệt tình cách mạng, sự gan dạ dũng cảm và không nhất thiết phải có trình

độ học vấn cao vẫn có thể đóng góp to lớn vào sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước. Ngày nay, những đức tính ở người nông dân Tây Nguyên như lòng nhiệt tình cách mạng, sự cần cù chịu khó trong lao động, kinh nghiệm sản xuất, vẫn là những yếu tố tích cực, đáng trân trọng. Nhưng như thế vẫn chưa đủ và chưa thể đem lại một nền sản xuất nông nghiệp tiên tiến với năng suất, chất lượng, hiệu quả cao; chưa thay đổi căn bản, toàn diện đời sống của nông dân; chưa thể tạo nên một diện mạo nông thôn với sự phát triển toàn diện, giàu bản sắc văn hóa và thân thiện môi trường. Cho nên, trong bối cảnh hiện nay, tất cả các yếu tố trên chỉ có thể được phát huy một khi nó được kết hợp chặt chẽ với tri thức, vì suy cho cùng tri thức là nền tảng của sự phát triển. Vì vậy, nông dân Tây Nguyên cần phải học nhằm tạo dựng cho mình một nền tảng căn bản vững chắc để có khả năng tiếp cận và ứng dụng được các thành tựu khoa học và công nghệ vào quá trình sản xuất nông nghiệp; có kiến thức về quản lý, nắm bắt thông tin thị trường; có khả năng sử dụng được tin học ứng dụng và kể cả giao tiếp bằng ngoại ngữ.

Để thực hiện được điều này, điều quan trọng là tự bản thân nông dân phải luôn nêu cao ý chí tự lực tự cường, tinh thần cách mạng tiến công, năng động, sáng tạo, vượt khó ngay trong việc học, phải học mọi lúc mọi nơi, với nhiều hình thức đào tạo bồi dưỡng khác nhau. Đặc biệt nông dân nên chủ động tích cực tham gia các tổ liên kết, tổ hợp tác, hợp tác xã để học tập kinh nghiệm, chia sẻ ý tưởng, trao đổi kiến thức lẫn nhau vì “Nếu bạn có một quả táo, tôi có một quả táo và chúng ta trao đổi táo, thì bạn và tôi vẫn có một quả táo. Nhưng nếu bạn có một ý tưởng, tôi có một ý tưởng và chúng ta trao đổi chúng thì mỗi người sẽ có hai ý tưởng”⁶. Đồng thời, cần phải tạo điều kiện cho con em mình được học hành đến nơi đến chốn, tránh lối mòn của họ trước đây.

Thứ hai, thực hiện tốt quyền dân chủ gắn với xây dựng ý thức pháp luật. Đã đến lúc nông dân Tây Nguyên cần phải xây dựng cho mình một tâm thế của người làm chủ, thực hiện đầy đủ và tốt hơn quyền vốn có của mình trong các mối quan hệ xã hội và với hệ thống chính trị. Nông dân Tây Nguyên phải mạnh dạn, tự tin, kiên quyết bảo vệ cái đúng, quyết liệt đấu tranh với cái sai, tiêu cực, góp phần

xây dựng hệ thống chính trị cơ sở trong sạch, vững mạnh như: tham gia đầy đủ các cuộc họp tổ nhân dân tự quản, các cuộc tiếp xúc cử tri, các hoạt động cộng đồng thôn, bản, buôn, bầu cử quốc hội và hội đồng nhân dân các cấp... Thông qua các hoạt động này là dịp để nông dân có cơ hội trao đổi, thảo luận các vấn đề đang diễn ra trên địa bàn như an ninh trật tự, môi trường, mối quan hệ gia đình và cộng đồng; là cơ hội để nông dân thể hiện quyền làm chủ của mình như chất vấn, bày tỏ quan điểm, nguyện vọng, mong muốn chính đáng, trên cơ sở đó các cơ quan chức năng phải có trách nhiệm giải quyết.

Thứ ba, tiếp tục xây dựng và hoàn thiện hệ thống chính sách, chương trình hành động cụ thể nhằm phát huy tính chủ động, tích cực của nông dân trong xây dựng nông thôn mới trên cơ sở tổng kết thực tiễn và điều chỉnh đối với các bộ tiêu chí quốc gia, để đảm bảo tính phù hợp và khả thi khi áp dụng trên thực tế. Cho nên, cần có sự linh hoạt, mềm dẻo. Bên cạnh đó, cần đẩy mạnh công tác giáo dục và đào tạo, hướng nghiệp và dạy nghề nhằm giúp nông dân có đủ khả năng tiếp cận và ứng dụng khoa học và công nghệ vào quá trình sản xuất trước sức ép của sự cạnh tranh khốc liệt trong quá trình hội nhập sâu rộng, toàn diện và dưới tác động của nền kinh tế tri thức đang phát triển mạnh mẽ.

Nhìn chung, xây dựng nông thôn mới đối với Tây Nguyên là một bước ngoặt quan trọng, mở ra cơ hội để Tây Nguyên nhìn lại chính mình tìm kiếm cơ hội đồng thời chuẩn bị sẵn sàng đối diện với những thách thức. Sau gần 15 năm bắt tay xây dựng nông thôn mới Tây Nguyên đã đạt được nhiều thành tựu đáng tự hào để tiếp tục viết lên những trang sử thi trên con đường chinh phục tầm cao mới, mà ở đó những Đam San của thời đại mới đủ bản lĩnh, tự tin, tự trọng; đặc biệt là trang bị hành trang và tri thức để kiến thiết xây dựng nông thôn văn minh, hiện đại. Mặc dù các thế lực thù địch luôn tìm mọi cách chống phá, xuyên tạc, phủ nhận những thành quả nông dân Tây Nguyên đã nỗ lực tạo nên, nhưng bằng tất cả niềm tin và sự quyết tâm của hệ thống chính trị, chúng ta sẽ không ngừng nâng cao cảnh giác, sẵn sàng ngăn chặn, chống lại sự xuyên tạc của họ để tiếp tục vững vàng trên con đường mình đã lựa chọn.

Xem tiếp trang 88

hoạn nạn; thăm viếng tám trường hợp người có uy tín và thân nhân người có uy tín qua đời...

Để tiếp tục phát huy vai trò “đầu tàu” của người có uy tín trong đồng bào DTTS, trong thời gian tới, cần có những giải pháp nhằm sớm tháo gỡ một số hạn chế sau:

Một trong những hạn chế nội tại, là phần lớn người có uy tín tuổi đã cao (trong 397 người có uy tín của tỉnh hiện có 89% người trên 60 tuổi). Điều này khiến cách tiếp cận thông tin của người uy tín còn chậm, việc am hiểu pháp luật còn hạn chế, ảnh hưởng đến kết quả thực hiện nhiệm vụ được giao và việc tham gia các hoạt động chung của người có uy tín trên địa bàn tỉnh. Tại Hội nghị “Gặp mặt người có uy tín trong đồng bào các dân tộc thiểu số (DTTS) tỉnh Quảng Nam năm 2019” do Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh Quảng Nam tổ chức, nghệ nhân ưu tú Blin Hạnh (huyện Nam Giang, tỉnh Quảng Nam) đã cho hay: “Hiện nay, hoạt động của những người già làng, người uy tín tại địa phương chưa rõ ràng, thiếu thông tin. Do đó, rất mong các cấp chính quyền cung cấp đầy đủ thông tin để các vị già làng có cơ sở tuyên truyền các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước đến với đồng bào DTTS”³.

Trong khi đó, già làng thường xuyên tham gia các hoạt động tuyên truyền, hòa giải, địa bàn chủ yếu ở vùng núi, địa hình khó khăn nhưng không được hỗ trợ chi phí hoạt động. Đây là một khó khăn đối với già làng trong quá trình thực hiện nhiệm vụ được giao. Vì vậy, rất cần có sự điều chỉnh, bổ sung về chính sách để tiếp tục phát huy vai trò của già làng, người có uy tín trong đồng bào DTTS.

Chính vì vậy, trong thời gian tới, Tỉnh ủy tiếp tục chỉ đạo các cấp ủy đảng, chính quyền nhận thức đúng vị trí, tầm quan trọng của đội ngũ già làng, trưởng

bản, định hướng và phối hợp tuyên truyền thực hiện tốt các nhiệm vụ, bồi dưỡng lập trường tư tưởng, chính trị thông qua việc tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng. Thường xuyên cung cấp thông tin cần thiết về tình hình thời sự chính trị, kinh tế - xã hội, quốc tế, trong nước và địa phương, âm mưu, phương thức, thủ đoạn hoạt động của các thế lực thù địch, các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, nhất là chính sách phát triển kinh tế - xã hội liên quan đến vấn đề dân tộc, tôn giáo... để các già làng, người có uy tín có điều kiện nghiên cứu, nâng cao nhận thức và đóng góp tích cực vào công tác tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện đạt kết quả tốt. Trước mắt, cần xây dựng được hệ thống những tiêu chí, chuẩn mực về già làng, trưởng bản. Đối với những người có uy tín, đủ tiêu chuẩn nên giới thiệu và bổ trí họ làm trưởng bản, vào thành viên Mặt trận Tổ quốc các cấp, các tổ chức hội, tham gia là đại biểu Hội đồng nhân dân ở cơ sở. Những già làng, trưởng bản có uy tín, nhiệt tình hoạt động xã hội, tham gia tích cực hoạt động và có nhiều đóng góp cho phong trào làng, bản cần có chế độ động viên, khen thưởng kịp thời, thực hiện có hiệu quả “Đề án hỗ trợ bảo tồn, phát huy văn hóa đặc trưng các DTTS trên địa bàn tỉnh Quảng Nam giai đoạn 2018 - 2025”.

1. Vinh Anh: *Già làng, người có uy tín trong cộng đồng: “Cầu nối” hữu hiệu*, <https://baoquangnam.vn/xa-hoi/gialang-nguoi-co-uy-tin-trong-cong-dong-cau-noi-huu-hieu-127891.html>.

2. Phương Cúc: *Những già làng lưu giữ văn hoá Cơ Tu*, <https://vov.vn/van-hoa/nhung-gia-lang-luu-giu-van-hoa-co-tu-839565.vov>.

3. <http://www.cema.gov.vn/tin-tuc/tin-hoat-dong/hoat-dong-cua-cac-ban-dan-toc/quang-nam-gap-mat-nguoi-co-uy-tin-trong-dong-bao-cac-dan-toc-thieu-so-nam-2019.htm>.

VAI TRÒ CỦA NÔNG DÂN TRONG QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG...

Tiếp theo trang 21

1. C.Mác và Ph. Ăngghen: *Toàn tập*, Nxb CTQG - ST, H, 1995, t. 22, tr. 715.

2. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh: *Giáo trình Cao cấp lý luận chính trị môn Chủ nghĩa xã hội khoa học*, H, 2021, Nxb LLCT, tr. 212.

3. Ban Chấp hành Trung ương: *Nghị quyết số 19-NQ/TW về nông nghiệp, nông dân, nông thôn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*, H, 16-6-2022.

4. <https://cand.com.vn/ban-tin-113/tam-giu-hinh-su-74-doi-tuong-trong-vu-gay-roi-o-dak-lak-i697538/>.

5. <https://vneconomy.vn/nong-nghiep-tay-nguyen-pha-t-trien-tuy-tien.htm>.

6. Dan Senior and Saul Singer: *Quốc gia khởi nghiệp - Câu chuyện về nền kinh tế thần kỳ của Israel*, Nxb Thế giới, 2013, tr. 426.